

FOLKETINGETS EU-OPLYSNING

Christiansborg
1240 København K
telefon 3337 3337
euopl@folketinget.dk
www.eu-oplysningen.dk

APRIL 2012

EU's indre marked

EU'S INDRE MARKED

Det indre marked består af flere elementer, der samlet skal sikre, at varer, tjenesteydelser, kapital og personer frit kan bevæge sig over EU's grænser:

- Den fælles toldunion
- De åbne grænser
- De fire friheder: Fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser, kapital og personer
- Ensartet lovgivning i EU inden for en række områder.

DET INDRE MARKED SKABER VÆKST

Det anslås, at det indre marked mellem 1992 og 2009 har medført en øget økonomisk vækst på 1,85 pct. i EU og skabt 2,75 millioner nye arbejdspladser.

Det europæiske indre marked er i dag verdens største og mest købekraftige hjemmemarked. Med omkring 500 millioner forbrugere og 20 millioner virksomheder har det derfor stor betydning, at markedet fungerer så godt som muligt.

Det indre marked betyder, at de europæiske borgere og virksomheder har frihed til at handle, arbejde, studere og rejse frit over EU's landegrænser. Disse muligheder er skabt løbende ved at fjerne flere og flere af de barrierer, der kan hindre handelen mellem EU-landene og ved at åbne Europas indre grænser.

I år fejrer det indre marked 20-års-jubilæum. Da Europa-Kommissionen dog mener, at der stadig er mangler ved samarbejdet, har den fremlagt en handlingsplan med en række initiativer, som skal give fornyet kraft til det indre marked og skabe vækst i de økonomisk trængte medlemslande.

Hvad er det indre marked?

Da EU blev oprettet tilbage i 1950'erne, blev samarbejdet blot kaldt "Fællesmarkedet". Det skyldes, at kernen i samarbejdet var og er at skabe et fælles europæisk marked, hvor der kan handles frit mellem medlemslandene. Samarbejdet er løbende udbygget og udviklet i forsøget på at sikre, at det er lige så nemt at være EU-borger eller virksomhed i de andre medlemslande, som det er i ens hjemland.

”ETABLERINGEN AF ET STORT MARKED INDTAGER EN HELT CENTRAL PLACERING I EU'S GRUNDLÆGGERES EUROPÆISKE PROJEKT. DE HAVDE FORSTÅET BETYDNINGEN AF AT MØDES, UDVEKSLER OG SAMARBEJDE OG DERVED SKABE ET RIGERE, MERE KREATIVT, MERE INTELLIGENT, MERE RETFÆRDIGT OG STÆRKERE SAMFUND I VERDEN.

Fra Kommissionens meddelelse "På vej mod en akt for det indre marked".

TRE STORE SKRIDT PÅ VEJ MOD DET INDRE MARKED

- Rom-traktaten fra 1957 oprettede en fælles toldunion og formulerede ”de fire friheder” for varer, personer, tjenesteydelser og kapital
- Kommissionens hvidbog fra 1985 indeholdt en række forslag, der skulle fjerne hindringer og oprette det indre marked
- Den Europæiske Fælles Akt fra 1987 udvidede EU’s (dengang EF) beføjelser, lettede lovgivningsprocessen og skabte rammerne for det indre marked.

UDDANNELSE OG UDVEKSLING I EUROPA

Et af EU’s centrale uddannelses- og udvekslingsprogrammer er programmet ”Erasmus”. I år har det fungeret i 25 år, og i den tid er næsten 3 millioner studerende og undervisere hjulpet til at studere eller undervise i udlandet.

INTERNETHANDEL I EUROPA

Omkring 40 pct. af europæerne handler på nettet. Det er en fordobling fra 2005 til 2010. Det er dog under 10 pct., der har brugt nettet til at købe varer fra et andet EU-land.

ARBEJDE I UDLANDET

Omkring hver tiende europæiske statsborger har på et tidspunkt i sit liv arbejdet i udlandet.

I dag lever lidt over 2 pct. af EU’s borgere i et andet medlemsland end deres eget.

EU, EFTA OG EØS?

Det indre marked består af både EU’s medlemslande og de tre medlemmer af frihandelsorganisationen EFTA - Norge, Island og Liechtenstein. Disse tre lande har indgået en aftale med EU om, at reglerne om det indre marked også gælder for dem (EØS-aftalen). Dog gælder toldunionen og regler vedrørende landbrug og fiskeri alene for EU’s medlemslande.

Det europæiske projekt om et fælles marked startede med etableringen af en toldunion, som fjernede tolden mellem medlemslandene. I stedet blev der skabt en fælles toldmur mod lande uden for samarbejdet. På den måde blev en af de helt store barrierer for handelen i Europa ryddet af vejen, men der var dog stadig en række hindringer. Det skyldtes, at medlemslandenes hjemmemarkeder til trods for toldunionen stadig var individuelle, nationale markeder frem for at være en del af et stort, fælles europæisk marked.

I midten af 1980’erne valgte den daværende formand for Kommissionen, Jacques Delors, at sætte gang i et projekt, der skulle smelte de nationale markeder og derved fjerne mange af de hindringer, der besværliggjorde handelen over grænserne. Målet var, at disse hindringer skulle være væk og det indre marked etableret i 1992. Delors’ initiativ førte til, at medlemslandene i 1987 ændrede EU’s grundlæggende traktat, Romtraktaten, med den nye traktat - Den Europæiske Fælles Akt. Denne ændring gjorde det muligt at udbygge det indre marked og skabte rammerne for, at reglerne om fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser, kapital og personer bedre kunne udnyttes.

Samtidig med denne udvikling blev arbejdet med Schengen-systemet startet. Det betyder, at der i dag som udgangspunkt ikke længere finder personkontrol sted, når man krydser Schengen-området indre grænser, og at EU-landene samarbejder om bl.a. grænseoverskridende kriminalitet.

Endnu et ryk i retningen mod det fælles marked skete i årene omkring årtusindskiftet. Her erstattede 12 af EU’s medlemslande deres nationale valutaer med den fælles europæiske valuta euroen. I dag har 17 medlemslande euroen som valuta.

Det indre markeds dilemmaer

For at det indre marked kan fungere effektivt, må der skabes fælles regler, som alle medlemslandene skal følge. Det indebærer, at de enkelte medlemslande ikke kan have særregler på en række områder.

Den grundlæggende tanke bag det indre marked er, at 27 forskellige regelsæt i 27 forskellige lande hindrer samhandelen og gør varerne dyrere. For at skabe mere konkurrence og sænke priserne regulerer EU derfor en lang række områder.

Et godt eksempel på et område, som EU har taget fat på, er området for kemikalier. Her har EU for nylig skabt en fælles ramme for at vurdere kemikalier og begrænse brugen af dem. Formålet har været at skabe en fælles, høj sundheds- og miljøbeskyttelse i EU og samtidig sikre, at virksomhederne kan konkurrere effektivt, og at markedet er gennemsigtigt.

Sådanne regelsæt kan dog betyde, at nogle lande kan opleve, at deres nationale beskyttelsesniveau sænkes i forsøget på at finde frem til en fælles europæisk standard. På den anden side kan andre lande opleve, at deres niveau stiger, og egne standarder kan stige i andre sammenhænge. Denne problemstilling er det dilemma, der altid vil ligge i at skabe fælles regler for 27 forskellige lande, og det er også denne problemstilling, der ofte skaber ophedet debat.

Akten for det indre marked

Det indre marked har ifølge Kommissionen stadig visse mangler. Det mener Kommissionen dog, at der kan rådes bod på ved en målrettet indsats mod at fjerne nogle af de barrierer, der stadig står i vejen for den fulde udnyttelse af

frihederne. I april 2011 fremlagde Kommissionen derfor handlingsplanen ”Akten for det indre marked”.

Handlingsplanen indeholder 12 forslag til, hvordan det indre marked kan styrkes og udbygges, og sigter mod at sætte gang i væksten og styrke tilliden til markedet. Akten er et centralt element i Kommissionens relancering af det indre marked, som fejrer 20-års-jubilæum i 2012.

”DET INDRE MARKED HAR ALTID VÆRET KATALYSATOR FOR VORES ØKONOMISKE UDVIKLING OG VELSTAND. DET ER NU MERE END NOGENSINDE VORES BEDSTE AKTIV FOR AT IMØDEGÅ KRISEN. DE 12 INDSATSOMRÅDER, SOM VI LANCERER I DAG, VIL GIVE DET INDRE MARKED ET AFGØRENDE SKUB TIL FORDEL FOR VIRKSOMHEDERNE, ARBEJDSSTAGERNE OG FORBRUGERNE. VORES MÅLSÆTNING: ET STÆRKERE INDRE MARKED I 2012!

Kommissionens formand, Jose Manuel Barroso, ved lanceringen af akten for det indre marked.

12

DE 12 INITIATIVER, DER SKAL LØFTE EU UD AF KRISEN

I akten for det indre marked har Kommissionen identificeret 12 initiativer, der skal fremme væksten.

- Små og mellemstore virksomheder (SMV’er) skal sikres adgang til finansiering.
- Arbejdstagernes mobilitet i det indre marked skal forbedres.
- Beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder skal styrkes.
- Forbrugernes vilkår som aktører på det indre marked skal forbedres.
- Der skal ske en øget standardisering af tjenesteydelser.
- Den europæiske infrastruktur for energi, transport og kommunikation skal styrkes.
- Der skal oprettes et digitalt indre marked.
- Socialt iværksætteri skal støttes bl.a. via solidariske investeringsfonde.
- Skatteregler skal moderniseres, så de er mere energibesparende og miljøvenlige.
- Den sociale samhørighed skal øges.
- Lovgivningen for virksomhederne skal forenkles.
- De retlige rammer for offentlige kontrakter skal moderniseres.

Baggrunden for akten

Der er arbejdet intensivt på at nå frem til de 12 forslag, der skal videreudvikle og modernisere det indre marked. Et indledende skridt blev taget, da Kommissionen i oktober 2010 fremlagde 50 bud på initiativer, der kunne skabe bæredygtig vækst og sikre fortsat opbakning og tillid til det indre marked. Forslagene blev startskuddet til en større europæisk debat omkring, hvordan det indre marked bør videreudvikle sig. Efter denne debat kunne Kommissionen koge sine forslag ned til de 12 vigtigste initiativer (af Kommissionen kaldet ”løfttestænger”) til at skabe vækst.

12 initiativer til at løfte EU ud af krisen

Kommissionens 12 centrale initiativer er vidt forskellige, men handler alle grundlæggende om, at det skal være lettere at handle over de europæiske grænser.

Et af forslagene går f.eks. ud på at sikre, at hvis man har en god idé, skal det være lettere at få patent. Det skal gøres ved at skabe et fælles system i EU, hvor man opnår beskyttelse af sine rettigheder en gang for alle i hele EU, frem for at man skal registrere sine rettigheder flere steder.

Et andet forslag går ud på at sikre, at personer, der har opnået kvalifikationer og erhvervserfaring i et medlemsland, får lettere ved at få disse anerkendt i andre EU-lande. Det kan bl.a. ske ved at tilpasse nationale certificeringsordninger, så de bliver lettere at sammenligne.

Et tredje forslag går ud på, at det skal gøres nemmere for mindre virksomheder at låne penge. Det vil man bl.a. gøre ved at fjerne nogle af de vanskeligheder, som opstår på grund af mange forskellige nationale regler og skattemæssige barrierer.

Udviklingen og udbygningen af det indre marked er dog ikke slut med de 12 initiativer, som er fremsat i denne omgang. Kommissionen har allerede fortalt, at den fortsat vil arbejde med nye forslag, der skal udvikle det indre marked yderligere, og at der vil blive fremlagt et program for den næste etape.

Danmarks rolle som formandskabsland

Kommissionens målsætning er, at der skal gennemføres mindst ét konkret og vigtigt tiltag (en ”nøgleaktion”) inden udgangen af 2012 for hvert af de 12 initiativer. EU-landenes stats- og regeringschefer i Det Europæiske Råd har desuden erklæret, at de forslag, der har det største

EU HANDLER MED EU

EU’s medlemslande handler meget med hinanden - så meget endda, at hvert land gennemsnitligt eksporterer to tredjedele af sine varer til andre medlemslande.

I Danmark sælger vi næsten to tredjedele af vores varer og omkring halvdelen af vores tjenesteydelser til de andre EU-lande.

EU HAR REGULERET KEMIKALIERNE

EU har reguleret området for kemikalier med det såkaldte REACH-system.

Systemet går ud på at skabe en ensartet og sikker måde at registrere, vurdere og godkende kemikalier i EU. Hovedformålet med ordningen er at sikre en høj sundheds- og miljøbeskyttelse.

Hvis et land har regler, der giver en højere beskyttelse, end der kræves i EU, skal disse regler fjernes inden den 1. juni 2013.

MILJØGARANTIE

I EU’s traktater findes en bestemmelse, der populært kaldes ”miljøgarantien”.

Denne bestemmelse giver mulighed for, at et medlemsland under visse omstændigheder kan opretholde eller indføre nye nationale regler, selv om der er vedtaget EU-regler på området.

Det er bl.a. muligt at opretholde regler i situationer, hvor det er nødvendigt af hensyn til miljøbeskyttelsen, og det er muligt at vedtage nye regler, hvis ny viden viser, at det er nødvendigt.

Det er Kommissionen, der vurderer, om et medlemsland kan få lov til at opretholde eller indføre sådanne regler.

Det indre marked har bl.a. til formål at gøre det lettere og billigere at købe og sælge varer mellem EU’s medlemslande.

DANSK FORMANDSKAB

Danmark har formandskabet for EU i det første halvår af 2012.

eu2012.dk

DET DANSKE FORMANDSKABS FIRE HOVEDPRIORITETER:

- Et ansvarligt Europa
- Et dynamisk Europa
- Et grønt Europa
- Et sikkert Europa.

PROBLEMER MED DET INDRE MARKED?

For at det indre marked kan fungere, er det vigtigt, at medlemslandene overholder EU's regler. Det er ikke altid tilfældet, og det kan føre til problemer for virksomheder og borgere.

Hvis du oplever, at myndigheder i et medlemsland ikke overholder EU's regler, kan du kontakte Indre Markeds Center i Erhvervsstyrelsen og uformelt og hurtigt få hjælp til en løsning.

Indre Markeds Center kan kontaktes på tlf. 35 46 62 00 eller mail: imc@erst.dk.

Du kan også besøge deres hjemmeside: www.indremarkedscenter.dk

MERE INFORMATION:

WWW.EU-OPLYSNINGEN.DK

Hvis du vil vide mere, kan du finde flere informationer om det indre marked, de nye initiativer og Danmarks formandskab på EU-oplysningens temaside om formandskabet og det indre marked.

Du kan finde links på:

www.eu-oplysningen.dk

Kommissionens formand, Jose Manuel Barroso, taler ved konferencen "Single Market: time to Act!".

vækstpotentiale, skal prioriteres, og at arbejdet med flere af forslagene skal fremskyndes. Det betyder, at store dele af forhandlingerne vil ske, mens Danmark har formandskabet for EU, og at visse dele endda skal være afsluttet ved udgangen af formandskabet. Det betyder også, at det er danske ministre og embedsmænd, der sidder for bordenden, når forslagene skal forhandles og kompromiser nås.

Det indre markeds videreudvikling er en af de fire prioriteter, som det danske formandskab vil arbejde målrettet hen imod. Under overskriften "Et dynamisk Europa" har regeringen sat sig som målsætning at bidrage til en modernisering af det indre marked.

” EN AF DE STØRSTE SUCCESER, VI HAR HAFT I EUROPA, ER DET INDRE MARKED. MEN DER ER HELLER IKKE NOGEN TVIVL OM, AT DER ER RUM FOR FORBEDRING AF DET INDRE MARKED. OG DERFOR VIL DANMARK FOKUSERE PÅ, AT VI SKAL MODERNISERE OG VIDEREUDVIKLE DET INDRE MARKEDS UUDNYTTETDE POTENTIALER Gennem nye konkrete fremskridt, der bl.a. skal gøre det lettere at drive virksomhed og skabe vækst i Europa.

Fra statsminister Helle Thorning-Schmidts præsentation af formandskabsprogrammet.

Som formandskabsland er det danske ministre og embedsmænd, der skal lede møderne, når Ministerrådet vedtager ny EU-lovgivning.